

Čís. 4702.

Tichý společník není oprávněn žádati na komplementáři plného práva, by mu vydával účet o obchodování a to ani po skončení tiché společnosti. Oprávnění tichého společníka.

(Rozh. ze dne 18. února 1925, Rv I 1864/24.)

Žalobce byl tichým společníkem žalovaného a domáhal se po skončení společenského poměru vyúčtování příjmů a vydání za dobu společenského poměru a zaplacení 45% zisku z onoho období. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

V příloze B orig., již žalobce sám se dovolává, jest uvedeno, že komplementářem společnosti, k níž jako tichý společník přistoupil žalobce, měla býti protokolovaná firma Josef S. v Praze, jejímž majitelem jest žalovaný. Komplementářem měl tudíž býti kupec plného práva. Práva tichého společníka vůči takovému komplementáři jsou v čl. 253 obch. zák. přesně a výlučně uvedena. Tichý společník, podobně jako komanditista, dle čl. 160 obch. zák., smí na takovémto komplementáři pouze žádati, by s ním sdělil přepis roční bilance, a může, nahlížeje do obchodních knih a papírů, zkoumati jejich správnost; dle druhého odstavce čl. 253 obch. zák. může obchodní soud na návrh tichého společníka, jsou-li tu závažné důvody, v každý čas naříditi, by mu sděleny byly bilance nebo jinaká vysvětlení se současným předložením knih a papírů. Nárok, aby komplementář, který jest kupcem plného práva a jako takový dle §u 7 uvozovacího zákona k obch. zák. a čl. 28 a 29 obch. zák. má vésti obchodní knihy, prováděti inventuru a zhotovovati bilanci, vydával tichému společníku účet o obchodování, není v zákoně odůvodněn. Nelze se dovolávati ani ustanovení §u 1198 obč. zák., ježto dle čl. 1. obchodního zákona přicházejí předpisy obecného práva občanského v úvahu jen podpůrně a nelze jich užiti tam, kde, jako tomu jest v tomto případě, právní poměr upraven jest obchodním zákonem (srov. Staub-Pisko kom. k rak. obch. zák. vývody k čl. 253 a 160 obch. zák. a rozh. Sb. n. s. čís. 1477). Podotknouti dlužno, že práva tichého společníka v čl. 253 uvedená zůstávají nezměněna i při skončení tiché společnosti. To plyne z čl. 265 obch. zák., kterýž po zrušení tiché společnosti nařizuje majiteli podniku pouze to, by se s tichým společníkem vypořádal a jeho pohledávku mu vyplatil v penězích a provedl likvidaci nevyřízených obchodů. Nespadá-li konec tiché společnosti s koncem obchodního roku v jedno, může tichý společník ohledně obchodování do doby trvání společnosti spadajícího žádati pouze o sdělení bilance ku dni skončení společnosti, a nikoli žádati vydání účtu za dobu, po kterou společnost trvala; samo sebou se rozumí, že s druhé strany i po tomto zrušení společnosti má tichý společník právo, by nahlížel v knihy a papíry, ovšem nyní již

jen potud, pokud toho zájem jeho na řádném vypořádání vyžaduje (srov. Staubův komentář k něm. obch. zák. vydání 1921 díl I. str. 1339). Nemůže tudíž dovolatel, i když dle jeho tvrzení došlo ke zrušení tiché společnosti, prý mezi spornými stranami založené, vznášeti nároku v žalobní prosbě v bodě 1 uvedeného (»na vyúčtování příjmů a výdajů za dobu společenského poměru dle obchodních knih a veškerých dokladů«), s kterýmžto nárokem padá i nárok v bodě 2 uplatňovaný, který povšechně zní jen »na zaplacení 45% zisku za toto období pro žalobce resultujícího« bez udání ciferní výše zisku.

Čís. 4703.

Diferenčními obchody jsou obchody, při nichž jest srovnalou vůlí stran vyloučeno právo, žádati, by skutečně bylo dodáno (odebráno), a povinnost, skutečně dodati (odebrati) a místo toho jest — výslovně neb i mlčky, konkludentním jednáním — ujednáno, že má býti placen jen rozdíl dvou cen, při čemž stačí, když se úmysl i jen jedné strany nesl tímto směrem, a druhá strana věděla o tomto úmyslu a dle něho si počínala. Zpravidla odívá se diferenční obchod ve formu obchodu komisionářského, při čemž jest lhostejno, zda komisionář provedl s osobou třetí obchod efektivně. Na tom, kdo tvrdí diferenční obchod, jest, by prokázal, že jsou tu skutkové okolnosti, obchod takový zakládající.

Obchody bavnou s firmami Novoyorskými.

(Rozh. ze dne 18. února 1925, Rv I 1966/24.)

Žalující komisionářská firma byla v obchodním spojení se žalovaným, pro něhož sprostředkovala za provisi terminové obchody bavnou na New-Yorské burse. Žalobě o zaplacení dluhu z tohoto spojení o b a n i ž š í s o u d y vyhověly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších stolic a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Hlavní námitkou žalovaného proti žalobnímu nároku jest námitka nežalovatelnosti, ježto prý šlo o obchody diferenční. Dovolatelova výtká, že nižší soudy, vycházejíce z nesprávného názoru právního, této námitky náležitě neprobraly a že proto řízení zůstalo kusým (§ 503 čís. 4 a 2 c. ř. s.), jest oprávněna. Soudní praxe — a v podstatě i nauka — ustálily se v ten smysl, že se diferenčními obchody rozumějí takové obchody, při kterých jsou srovnalou vůlí stran vyloučeny právo, žádati, by skutečně bylo dodáno (odebráno), a povinnost, dodati (odebrati) skutečně, a místo toho jest — výslovně neb i mlčky, konkludentním jednáním, — ujednáno, že má býti jen placen rozdíl dvou cen, při čemž stačí, když se úmysl i jen jedné strany nesl tímto směrem, a druhá strana věděla o tomto úmyslu a dle něho si počínala, umožňujíc takto svému spolusmluvníkovi, by uskutečnil svůj úmysl, docíliti jen kursov-